

ויקחוהו וישליכו אותו הבורה והבור ריק אין בו מים (לז', כד')

"והבור ריק אין בו מים" אבל נחשים ועקרבים יש בו (בראשית רבה)

ויש לדקדק מנין לומר שהיו בבור נחשים ועקרבים, אולי היה בו אבנים וכדומה?

ברם ממה שכתוב "והבור ריק" משמע שהיה בבור דבר שלפעמים מתרוקן, והוא אומר שהכונה היא על נחשים ועקרבים שפעמים מתרוקנים מהבור שנכנסים ויוצאים לחורי וסדקי הבור

(דעת זקנים מבעלי תוספות)

ויש מי שאומר שהנחשים היו בפנים הבור ואחי יוסף לא ראו אותם, משום שהבור היה עמוק, שאילו היו יודעים השבטים שיש נחשים ועקרבים בבור, אז לאחר שנתגלה הנס שהנחשים לא הזיקו את יוסף, לא היו האחים מנסים להרע לו משום שהיה נגלה לעין כל שיוסף הוא צדיק וזכותו תצילו מכל רע, ואיך יגעו במשיח ה' אשר הוא חפץ בו?

(הרמב"ן)

ולמעשה היו שם שני בורות, האחד היה מלא אבנים והשני מלא נחשים ועקרבים (בראשית רבה פ"ד ט"ז)

ומסתבר לומר שראובן בחר לו בור של אבנים, אלא שהשבטים העדיפו בור של נחשים ועקרבים.

והשאלה היא מדוע השבטים לא הסתפקו מלזרקו לבור של אבנים ובחרו דוקרא בור של נחשים ועקרבים?

אלא כך הוא ענינו של בעל לשון הרע להיות נשוד על ידי נחש

כמו שכתוב (קהלת י יא) "אם ישוד הנחש בלא לחש ואין יתרון לבעל הלשון" ואומרת הג' (ערכין טו) לעתיד לבוא מתקבצות כל החיות אצל הנחש ואומרות לו ארי דורס ואוכל זאב טורף ואוכל, אתה מה הנאה יש לך? עונה להם ומה יתרון לבעל לשון הרע? לכן זרקוהו בור כזה

כך גם מצינו בתורה שבעלי הלשון נדונים בנחשים כמו שאמר הכתוב "וידבר העם באלהים ובמשה", ולאחר מכן כתוב "וישלח ה' בעם את הנחשים" יבא הנחש שחטא בלשונו ויפרע מבעלי הלשון

(כלי יקר)

יתר על כן אמרו רבותינו (ילקוט שמעוני וישב קמ"ב)

וז"ל כיון שנתנוהו בתוך הבור, היה שמעון מצוה והיו משליכים אבנים כדי להורגו, אבל כשנפל הוא ביד יוסף היה משליך עליו פטומות כדי להאכילו.

והסיבה שצוה שמעון שיזרקו אבנים על יוסף, כי כך דינו של מספר לשון הרע,

כפי שאמרו בתלמוד (ערכין דף טו) "כל המספר לשון הרע ראוי לסוקלו באבן" (לבוש יוסף)

ישראל לסגולתו

שלא יקחו לך המשרה

יאמר דברי הגמרא בשמחה ובאמונה שלמה (יומא לח ע"א):

אמר בן עזאי בשם ר' יקראון, ובמקומך יושבונך ומשלך יתנו לך, אין אדם נוגע במוכן לחברו ואין מלכות נוגעת בחברתה ואפלו כמלא נימה.

ופירש"י שם:

"בשם ר' יקראון" - לא ידאג אדם לומר פלוני יקפח פרנסתי כי על כרחך בשם ר' יקראון לבוא ולישב במקומך.

"ומשלך יתנו לך" - כלומר לא משלהם יתנו לך מתנה, אלא מזונות הקצובים לך מן השמים.

ובזה יחזק אמונתו בה', שאין מי אשר יוכל ליקח לו משרתו, כי הכל נגזר מן השמים, וכמובא בגמרא (ברכות נ"ח ע"א) אפלו ריש גרניתא מן שמא קמנו ליה. דהינו אפלו עבודה פשוטה מתמנה היא למיעד לה מן השמים בהשגחה פרטית, וכשיתחזק באמונה זו לא יוכלו להרע לו.

אמת

ט. מי שהוא איש אמת, אזי הוא מכיר באחר, אם אחר דובר שקר אם לאו. ספר המידות

נקודה למחשבה

לא לגרום מות לחולה

סיפר הרב גלינסקי שליט"א על חולה אחד מחוסר הכרה שהיה מחובר זמן רב למכשירי הנשמה, והרופא שהיה מטפל בו "ירחם" עליו וניתק אותו ממכשירי ההנשמה וגרם למותו. מיד לאחר המעשה נתגלה החולה אל הרופא בחלום, וצעק עליו ואמר: למה עשית לי כך, הייתי צריך לסבול עוד ארבעה ימים ועל ידי כך הייתי מתקן את עצמי בשלמות לחיי העולם הבא!!! ועקב מעשה זה חזר אותו רופא בתשובה.

סגולה לרפואת החולה

מסופר שפעם אחת באו לסבא מנוברדוק, ובקשו ממנו שיתפלל לרפואת חולה במחלה קשה ב"מ. יעץ להם הרב ללכת לישיבה ולשכור שני תלמידים שיענו "אמן יהא שמיה רבה" בכל כוחם וכוונתם לזכותו של הרופא, ועל ידי זה יקרעו את גזר הדין מעליו כמבואר בגמרא. אולם בני המשפחה חזרו והפצירו שהם רוצים לזכות בברכת הצדיק. כששמע זאת הרב, פתח מיד בדברי תוכחה ואמר: הרי כל אות ואת מדברי רבותינו ז"ל היא אמת לאמיתה, ומדוע בעת צרה מחפשים סגולות שונות, ועושים כל מיני השתדלות בהוצאות כספים לאין ערוך, ולא מתחזקים בעצות שנתנו לנו חכמינו הקדושים! והם אמרו שעל ידי אמירת "יהא שמיה רבה" בכל כוחו קורעים גזר דין, וכי יש ברכה והבטחה גדולה מזו לזכות לרפואה שלימה אין זה אלא שחסר לאנשים באמונה אמיתית בדברי חכמים.

משהו לנשמה

אִישׁ-בַּעַר לֹא יִדַע; וְכֹסֵיל, לֹא-יָבִין אֶת-זֹאת."

מעשה באדם עשיר שהיה נדיב לב ובעל-צדקה, אך לבו לא היה שלם באמונה ובהשגחה פרטית, בלבבו סבר תמיד כי את כל עושרו בכוחו ובעוצם ידו רכש. פעם יצא ליום השוק על-מנת לקנות שוורים, בדרך פגש בו אליהו הנביא שנראה כסוחר, שאלו אליהו: "להיכן אתה הולך?" אמר לו: "לשוק אני הולך לקנות שוורים", אמר לו אליהו: "אמור אם ירצה ה' או אם יגזור ה' יתברך", השיב לו הסוחר: "הרי המעות בכיסי והדבר תלוי אך ורק ברצוני", השיבו אליהו: "אם כך אתה אומר – לא תצליח".

ואכן, כאשר המשיך הסוחר בדרכו נפל כיס המעות מאמתחתו בלא שהרגיש בכך, ראה אליהו את הכיס והניחו על סלע בלב היער במקום שאין בני אדם עוברים שם, הסוחר הגיע לשוק לאחר יגיעה רבה מצא שוורים מובחרים, וכאשר רצה לשלם עבורם הבחין שהמעות אבדו לו וחזר הביתה בפחי נפש. אחר זמן מה, נטל שוב מעות ויצא מביתו אל השוק לקנות שוורים, הפעם בא בדמות זקן וחזר על שאלתו כבפעם הקודמת, כשראה שעדיין אין אומר מה שלמדו, אמר לו שנית: "אמור אם ירצה ה' או אם יגזור ה'", כיון שהסוחר לא שעה לדבריו גם בפעם הזאת הפעיל עליו אליהו תרדמה, כשנרדם נטל ממנו את כיס המעות והניחו אצל הכיס הראשון במעבה היער, כאשר הקיץ הסוחר משנתו וראה שהכסף נגנב ממנו, שב לביתו בצער רב.

בהתבוננו בשני המקרים שקרו לו, הגיע למסקנה כי בוודאי יד ה' בדבר, והעונש הגיע לו מאחר שלא שמע לאליהו שלימדהו להאמין בהשגחת הבורא יתברך, מיד קיבל על עצמו שמאותו יום ואילך יאמר אם ירצה ה' על כל דבר שירצה לעשות.

כאשר יצא בפעם השלישית אל השוק נגלה אליו אליהו בדמות נער עני המבקש עבודה. שאלו אליהו: "להיכן אתה הולך?" אמר לו: הנני הולך לשוק לקנות שוורים אם ירצה ה'". ברכו אליהו בברכת הצלחה ובקשו שאם יזדקק לעזרה בהנהגת השוורים יקרא לו, אמר לו הסוחר: "אם אך יעזור לי ה' יתברך שאקנה שוורים אשכור אותך לעזור לי", הצליח הסוחר בדרכו, ומצא שוורים מובחרים בזול ושכר את הנער להנהיגם, בדרכם הביתה ברחו לפתע השוורים לתוך היער רדף אחריהם הסוחר עד שלפתע נעצרו ליד סלע, ועליו מצא מונחים שני הכיסים שאבדו לו.

שמח סוחר, והודה לה' והמשיך בדרכו עם הנער והשוורים, כאשר הגיעו לביתו נעלם לפתע הנער, אז הבין הסוחר כי יד ההשגחה העליונה היתה בכל אשר אירע לו,

וקרא על עצמו את הפסוק "אִישׁ-בַּעַר לֹא יִדַע; וְכֹסֵיל, לֹא-יָבִין אֶת-זֹאת."

(”אוצר המדרשים”)